

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivlii Cæsaris Scaligeri In Librvm de Svbtillitate, Ad Hieronymvm Cardanvm
Præfatio. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

ominus fuisse putent, quæ tuo nomini consecrare ausus sim.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI
IN LIBRUM DE SVBTILITATE, AD
HIERONYMVM CARDANVM
PRÆFATIO. VII.

NOMINIS tui splendor, atque magnitudo, Hieronyme Cardane, vel ignavissimum quenque poterat accendere ad obtrectationem: nisi nobis omnibus compertum esset, te tuam gloriam non cum publica vtilitate solum, sed cum singulorum quoque laude coniunctam esse voluisse. Quocirca licuit nobis procul ab omni studio contentionis otio frui, atque tranquillitate literaria, nostrosque animos tanquam in arce quadam veritatis collocatos continere, quam tu posteritati magnis operibus exædificasses. Neque enim lectissimæ decrant observationes infinitæ pene lectionis: & aderat ingenij vigor insignis ad omnium scientiarum minutissima queque momenta consequenda. Acerrimum vero iudicium, quod ego animam Sapientiæ vocare consuevi, etiam supererat. Diligenter ergo legenti mihi disceptationes tuas, in quibus

quibus de medicorum controuersis cognoscebas, veniebat in mentem, non solum debere nos hæc tibi, quæ apud veteres auctores desiderarentur: verum etiam exoptandum porro nobis esse, tum vt multo plura scriberes, tum vt quæ scripsisses, in manus nostras peruenirent. Qua in re quanta animi nostri cupiditate fuerant inflammati, tâta nos benignitate prosequuta Fortuna fuit. Ea namque de subtilitate subtilissimis vel inuentis, vel iudiciis disputasti, vt nihil in vniuersa natura præterea requiri posse videatur. Nam qui liber de Mundo Philonis circumfertur, patriis hæret narrationibus: parum admodum versatur in nostrati Philosophia. M. Tullij commentarius de Vniuersitate mutilus est iniuria temporum. Apulci similis conatus, auctoris inscitia, aut incuria deprauatus fuit. Solus ille labor, qui Aristotelis nomini attribuitur eiusmodi compendij inscriptione, sustinebat vniuersæ naturæ dignitatem, quæ humana poterat intellectione capi. At enimvero cum Philosophus ille summa fastigia delibasset, eius exemplo tu non tam imitationem instituisse, quam perinde atque propositis gloriæ præmiis cum ipse diligentia ac magnitudine certare visus es.

sus es. Hos equidem libros ingentis laboris, variæ doctrinæ, summi ingenii plenissimos cum animaduertissem, in eam adductus sum opinionem, vt mihi iam paucissimarum rerum cognitionem superesse sperarem. Tandem vero cum nactus locum, vbi dicis aliquem aliquando exoriturum, qui materiam ipsam hanc fusius tractet, tibi que fore gratissimum, id si vlllo vnquam tempore contigisset: sane vero qui antea tot scientiarum cumulum, quo cæteros mortales anteis, in te admirarer, hanc tuam æquanimitem, qua te ipsum superabas, ad affectum quempiam diuinum referebam. Felicissimi fuerat hominis, attigisse metam vltimam iudiciorum nostrorum: at tibi ipsi tanto Philosopho vel solos antepondere conatus aliorum, non nisi certæ fuit diuinitatis. Hunc ego arbitror esse habitum illum, quem Sapientiæ nostræ dux Aristoteles extra supraque omnium ambitum virtutum in Heroicis animis statuebat. Quare dum hæc stupidus, atq. alia tua circumspicio, dulcedine quadam nescio an deceptus, certe captus sum imitandi tui: quem ad eiusmodi fastigium non nisi multarum artium, ac maximarum virtutum antegressione euectum esse iudicabam.

bam.

bam. Igitur auidius horum librorum selectione repetita, nihil in rebus mancum, nihil in oratione superfluum occurrebat. Arbitrabar tamen breuitatem illam, qua in utroque Aristotelem repræsentas, non tam egere præsidio propter se, quam parere cupiditatem aliis auxilii petendi ad intellectionem. Mihi vero præter cæteros, qui ante hac meliorem ætatem inter arma & temere & frustra, & misere prodigissem, nunc seræ eruditionis rudimentum, nouitatem meam trepidatione quadam minus liberali, sed non impudenti, & sui conscia profiterer. Ut enim quæque maxime præclara, ita diligentissima egere disquisitione visa sunt. Paulatim ergo cum meipsum multis locorum difficultatibus obtulissem: (arridebat enim aditus rerum varietate, qui sese facilem dare nobis per initia videbatur) ea me in loca indui, vnde pedem referre non liceret. Creuit ibi tamen simul animus cum periculis: subiitque indefessum opera multa, atque laboriosa. In qua minus tempestiua imprudentia impulsus sese sui conscia imbecillitas reuocauit: Sapientiæ studium perpulit, ut ad calcem vsque deducere obstinate. Quod studium in partes quidem varias sæpenumero

mero scindebatur adeo, vt iam & puderet
audaciæ, & tæderet laborum, & pœniteret
progressionis: quoad me confirmauit hu-
manitatis tuæ recordatio: vnde me ipsum
adigerem ad hoc genus Exercitationum,
in quo circa res alias, & plurimas, & maxi-
mas diu multumq. versatus eram. Vt quæ
ad acuendos animos nostros vel vltro omi-
feras, vel consulto innouaras, vicissim ti-
bi proponeremus, vel tanquam supplemē-
ta recensenda, vel quasi publico in certa-
mine perpendēda. Non enim contradicen-
di, aut contendendi ambitione motus, sed
communi omnibus studiosis iure excita-
tus, ea protuli coram te maximo omnium
consensu literarum dictatore iudicanda:
quæ non nisi tua opera nobis esse plana
possent. Qamobrem qui videas hæc quasi
fese dedere in clientelam tuam, spero haud
committes, vt vel animi nostri candorem
negligas, vel contempnas nouitatem. Sed
iam nos exercere incipiamus.

I N